بايزيد بسطامى

قدس سره السامى

محرری:
امامزاده
صالح صائم

(بايزيد) مشار اليه ايله «ابراهيم ادهم، سرئ سقطى
ابوثابت الرازى، ميمون المغربى، ابوبكر الواسطى، ابو
العباس سيارى، غيلان الموسوس، ابو العباس بن عطا
ابو القاسم الحكيم السمرقندى، ابوبكر الرازى، ابو القاسم
الرازى، ابوعبدالله السخيرى، شيخ حاجى خليفة القسطمونى،
حاجى بكتاش ولى جنيد بغدادى، خايل آتا كبى اعاظم
اولياء اللهك تراجم احوال ومناقب عال العالنى محتويدر

معارف نظارت جليله سنك ٤٨٥ نومرولى وفى ١٦
رجب سنه ٣١٤ تاريخلى رخصتنامه سيله طبع اولنمشدر

استانبول

(آ. آصادوريان) شركت مرتبيه مطبعه سى — باب عالى
جاده سنده نومرو ٥٢

١٣١٥

ارباب مطالعه‌یه

حجة‌الاسلام — امام غزالی عنوانلی دیکر بر اثر مده‌ده عرض ایلدیکم اوزره بوندن یدی سنه مقدم (تراجم احوال اولیاء) نامنده وضع موقع انتشار ایلدیکم رساله‌ٔ فقیرانه‌مك حدندن زیاده یاخود مأمولك فوقنده رواجیاب اعتبار اولمسی بنی فوق‌العاده مسرور ایتمشیدی . اوت ! انسان ، محصول قلمنی ، اثر جمع وتلفیقنی ارباب فضل و آداب یدنده ویا کتبخانهٔ اسلامیتك بر موقع احترامنده کوردیکی وقت نصل ممنون اولمز .

هله بر کتابجی دکاننده اوطوروركن بالتصادف ایچری‌یه کیرن بر ذاتك، «فلان کتاب وارمی» دیه‌سؤال ایتدکدن صکره او کتابدن [یعنی کندی کتابندن] بر ویا برقاچ عدد آلندیغنی رای العین کورمك بختیارلغنه نائل اولان بر محررك عجبا او کون آرتق ایاقلری یره‌دکرمی؟ نه ممکن. چونکه عادتا باشی کوکه دکمش قدر حائز نصاب افتخار اولور . اوت ! اشته شو حال، شو حظ نفس ، قلبك شو طائلی خلجانی عبد عاجزده‌ده واقع اولمش،

حقيقةً پك چوق كره كوزمك اوكنده رسالهلرمك اخذ وفروخت اولنمسى بكا پك حسن تأثير ايتمشدر.

* * *

اشته كتاب چيقارمق امل وارزوسنده بولنان بنم كبى هوسكاران معارفه بوندن دها بيوك تشويق اولهمز. مقصدمده بونى سويلمك ايدى. چونكه عالم ادبيات ومطبوعاتده بر موقع انفراد واحترام قازانمش بر اديب نادرهكار؛ بر استاد صاحب اشتهارك دكرلى تشويقلرندن؛ تازيانهٔ تحسين وترغيبلرندن دها زياده قوت وجسارتبخش ارباب تحرير اولان بر شى وارسه اوده شو حالدر ديه بيلرم. ذاتاً بوكاده باعث اويله ذيشان واعتبار اديبلرك، اوراق معتبرهٔ حوادث محرر مقتدرلرينك (عالينظرلقلرى ايجابندناولهرق) اومثللو آثارمقبولهيى خامهٔ سماحتلرندن دوكيلان پارلاقپارلاق وصفلر ايله اعلان ايتملرىدكلميدر.

* * *

بو مجموعهٔ (تراجم)ك ايچنده مناقب كزيدهسى مندرج اولان اولياى عظامدن بعضيسنك، على الخصوص نام نامئ ساميسى سرلوحهٔ مفاخر، زيور فاتحهٔ كتاب اولان حضرت «بايزيد بسطامى»نك مناقب عالالعالى اثر مبحوث فقيرانهمهدرج اولنمشيدى. عرض ايلديكماوزره اوكتابمك

يعنى بيك نسخه اوله‌رق طبع ايتديرديكم (تراجم احوال اولياء)نك شمدى همان بر نسخه‌سى بيله قالمديغندن — مشار اليهك يكى باشدن بر فاتحه ايله ارواح شريفه‌سى شاد وكنديلرى رحمت ومغفرتله ياد اولنور مطالعه‌سيله تكرار طبعنى مناسب كوردم .

همان جناب حق، جمله‌مزى بو ولى اللهلر حرمتنه نائل فوزونجات وحامىٔ مطبوعات اولان — شوكتلو قدرتلو پادشاهمز ، ولى نعمت (حميد) الخصالمز افندمز حضرتلرينى الى يوم التناد كمال عزو عافيتله — زيورافزاى مقام عدل وداد بيورسون امين .

صالح صائم

{ بایزید بسطامی } قدس الله تعالی سره السامی

مشارالیه حضرتلرینك اسمی (طیفور) بن عیسی بن آدم‌در، وفاتنه قریب برزمانده: «نم قبرمی خواجه‌مك دخمه [قبر]سندن اشاغی بولندیریکز!» دیمشدر. بالطبع استاد عالیسنه حرمت ایچون. استادی کردی الاصل بر ذات معالی منقبت ایدی.

روایت ایدرلرکه، ابویزید بسطامی قدس سره العالی حضرتلری هر نه زمان نماز قیلسه هرکس کوکسنك کمیکلرینك (قعقعه) سنی یعنی چیتیردیسنی ایشیدیرلردی. بو حال، حق تعالی‌نك هیبت وعظمتی وشریعت مقدسهٔ (احمدیه)یه اولان فرط حرمتی اجلدن ایدی. زمان وفاتنی حس ایدنجه:

{ الهی ماذکرتك الا عن غفلةٍ وماخدمتك الا عن فترةٍ } دیوب تسلیم روح ایلدی.

(ابو موسی) قدس سره العزیز حضرت ابی یزیدك شاکردی ایدی. ابو یزید قدس سره العالی حضرتلری عالم معناده ذات اجل واعلیٰ جناب کبریایی کورمك

دولتنه مظهر اولمش و «یارب سکا نصل یول اولور» دیه بر سؤالده بولنمش وجناب باری تعالی وتقدس حضرتلری جانب آلهیسندن «وجودندن کچنلر بکا ایریشور.» جواب وخطاب عزتی شرفوارد اولمشدر.

مشارالیه وفات ایتدکدن صکره یاران واخواننـدن بریسی رؤیاده کوروب «یابایزید حالك نه اولدی.» دیه سؤال ایتمسی اوزرینه جواباً:

بکا (ای پیر! بورایه نه کتیردك؟!) دیدیلر. بنـده (بر درویش بر پادشاهك قپوسنه کلنجه آکا نه کتیردك دیمزلر؛ بلکه نه ایسترسك دیرلر) دیدم بیورمشدر.

(بایزید بسطامی) قدس سره العالی حضرتلری هجرتك (۲٦۱) نجی سنه سنده تکمیل حیات مستعار ایله عزم روضهٔ جنان ایلدی.

§

{ابراهیم ادهم} قدس الله سره

مشارالیه، طبقهٔ اولی دندر. کنیه سی (ابواسحق) در، نسبی (سلیمان بن منصور البلخی) در. ذات رشاد تصفاتلری ابناء ملوکـدندر. کنج ایکن ترك مال وجاه ایتمشـدر. برکون ضیده چیقمشدی. هاتفدن بر صـدا همان کوش

انتباهنه واصل اولدی. او صداء «یا ابراهیم سنی بو ایش ایچون خلق ایتمه‌مشلردر.» جمله‌سندن عبارت ایدی. بو تنبیه هاتفانه کندیسنه اوقدر تأثیر ایتدی وتأثرندن اوقدر آغلادی‌که: کوکلی کوزی آچیلوب محکم طریقته یاپشدی. و(مکهٔ مکرمه) جانب شرفجالبنه عزم راه ایله او مقام مبارکده (سفیان ثوری) و(فضیل بن عیاض) و(ابویوسف غولی) حضراتیله صحبت ایلدی. کندیسی صاحب کرامات بر شیخ عالی همت ایدی.

هجرتك (١٦٦)سنده ترك باغچهٔ حیات وعزم روضهٔ جنات ایلمشدر.

§

﴿سریٔ سقطی﴾ قدس سره العالی

مشار الیه، طبقهٔ اولی‌دندر. کنیه‌سی (ابو الحسین) در. (جنید بغدادی) کبی بر ولی الله معروفك ودها سائر مشایخ بغدادك استادیدر. (حارث محاسبی)، (بشر حافی) اقراننددر. (معروف کرخی)نك شاکردیدر. ذات عالیسنه چوق کشینك نسبتی واردر.

(جنید بغدادی) حضرتلری دیمشدرکه: (بن، سریدن زیاده عبادت اهلی کورمدم. یتمش سنه هیچ بر کیمسه

آنی یانی اوستنه یاتور کورمدی . انجق حال موتده کوردیلر . »

وینه جنید مشار الیه، بیورمشدرکه : « بر کون (سرّی)نك خانه‌سنه کتدم. کوردمکه خانه‌سنی سوپوریبور، همده بو بیتلری اوقویوب آغلایوردی. (بیت) :

لا فی النهار ولا فی اللیل لی فرج
فلا ابالی اطال اللیل ام قصر

*
* *

نه شب تهیم نه روز از ناله و آه
خواهی شب من درازو خواهی کوتاه

ترجمه‌سی : {چوروز وشب ایشم اولدی جهانده ناله و آه ، بکا نه کیجه‌لر اولسه دراز، یا کوتاه}

معرفتك اولی محضا جناب حقه عبادت ونفسی ماسوادن پاك ایلمکدر. مألنده‌کی کلام، حضرت سری سقطی نکدر قدس سره العزیز .

هجرتك (۲۵۳) نجی سنه‌سی رمضان شریفنك بر کوننده علی السحر امساك حیات ایله عازم دار برین اولمشدر .

§

﴿ابو ثابت الرازی﴾ قدس الله روحه

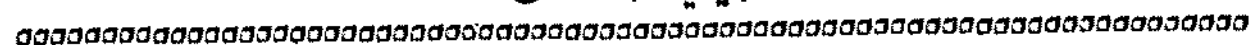
مشار الیه، علما، صلحا، قرالك مشهورلرندن ایدی. بر کون برمسجدده اوطورمش، بر شاب امرده (قرآن کریم) تعلیم ایلمکده بولنمشیدی. (یوسف بن حسین) نامنده بر ذات صاحب کرامات، او آرالق مسجد شریفه شرفیاب دخول اوله‌رق مشارالیهه: بی ادب چوجغه تعلیم (قرآن) ایلرسك ؟! دیدی. (ثابت) حضرتلری قلبندن « سبحان الله برجنتلك چوجغه بویله دیدی» دیدی. چوق کچمدی اوچوجغی بی ادبلر ایله هم بزم الفت وشناعت کوردیلر.

§

﴿میمون المغربی﴾ قدس الله تعالی سره

مشارالیه، مغرب قومندندر. سیاحت اهلندن ایدی. مشایخك قدماسندن ایدی. (ابو موسای دیبلی) یه سفرده یولداش اولمشیدی. کرامات صاحبی ایدی. چهرهٔ مبارکی سیاه ایدی. هر زمان سماع ایلردی. جانی هر نه ایسته‌سه طغارجق تعبیر اولنسان اتمکی محفظه‌سندن باذن الله تعالی بحکمت الله او نسنه‌یی چیقارردی.

§

﴿ابو بکر الواسطی﴾ قدس سره العالی

اسم عالیلری (محمد بن موسی)در. مشایخ قومك عالملرندن ایدی. هیچ کیمسه اصول تصوفده آنك کبی سوز سویلمامشدر . اصوله وعلوم ظاهره‌یه آگاه ودائما (توحید) ایله مشغول برذات رشادتپناه ایدی . هجرتك (٣٢٠) سنده (مرو) ده بالارتحال واصل رحمت وعازم جنت اولمشدر .

§

﴿ابو العباس سیاری﴾ قدس الله تعالی سره

اسم شریفی (قاسم) بن قاسم المهدیدر. (احمد بن سیار)ك همشیره‌زاده‌سیدر. اهل (مرو) دندر. و آنلرك شیخیدر. حقایق‌احواله عالم‌وفقیه ایدی. مبارك خاطرنده پك چوق حدیث شریفلر واردی . پدر و الاکبرندن حددن افزون میراث قالمشیدی. جمله‌سنی ویروب پیغمبر ذیشانمز؛ شفیع عصیانمز (علیه الصلاة و السلام) افندمز حضرتلرینك موی خوشبوی سعادتلرندن ایکی موی مبارك آلدی. حق جل وعلا (عزشانه) اول موی مشکبوی رسالتك برکاتیله شیخ مشار الیه لطف بی‌پایان

احسان ايلدى. و (ابو بكر واسـطى) نك صحبتنه مظهر اولديغى كبى متصوفه‌دن بر صنفك امامى اولمق ايله دخى قدر ومنزلتى اعلا ايدلدى.

(مرو)ده مدفوندر. كافهٔ ناس — اورا اهاليسى — قبرينى زيارت ايدر ومحضا جناب حقك لطف وكرمى ايله ديله‌دكلرى حاجاتنه نائل اولورلر. جناب (ابو العباس) (توحيد)ى «خاطره حق تعاليدن بشقه برشى كلميه!» ايله تفسير بيورمشلردر.

هجرتك (٣٤٢) سنده رحمت رحمانه قرين وفيوضات غفرانه رهين اولمشدر.

§

{غيلان الموسوس} قدس الله تعالى روحه

(عراق) مشايخنك متقدملرندندر. خرابه‌لرده ساكن اولور ايدى. كيمسه‌يه قارشماز، كيمسه ايله اختلاط ايتمز؛ كيمسه‌دن برشى آلمازدى.

§

{ابو العباس بن عطا} قدس سره

جناب (عباس)، بغداد مشايخ وعلماسندن؛ صوفيلر

ینك ظرفا وعرفاسندن ایدی . هر بر نطق عالیلری پك پارلاق ایدی، زبانی غایت فصیح، کندیسی غایت بلیغ، معانیٔ (قران)ده صاحب تصنیف ایدی.

مشار الیهه « طاعتلرك افضلی ندر ؟ » دیه سؤال ایلدیلر . جواباً « صورت دائمهده حق تعالی‌یی ملاحظه ایلمكدر» بیوردی .

هجرتك (۳۰۹) نده ماه ذی القعدهده ترك حیات بیورمشلردر .

§

{ابو القاسم الحکیم السمرقندی} قدس الله تعالی سره

اسم مبارکلری ، (اسحق) بن محمد بن اسماعیلدر . وصف شریفلرنده دیمشلردرکه : «ابو القاسم ، عرشدن ارضه وارنجه حق تعالینك غیری‌یه نظر ایلمزدی.»

خلق ایله معامله ومکالمه ایتمك جملهٔ محاسن اخلاقیه‌سندن ایدی . هر کسك خاطری خوش، قلبی مسرور اولسون دیه جمله‌یه ابراز آثار اخلاص ومحبتدن کیرو طورمز ایدی .

(ابو بکر وراق) حضرتلری ایله همصحبت ایدی ،

هجرتك (٣٤٢) سنده محرم الحرامك اوننجى [يوم عاشورا]
كونى ارتحال دار آخرت ايلمشدر .

§

{ابو بكر الرازى} قدس الله تعالى سره

متورع ومجتهد بر ذات اعلى الدرجات ايدى . پك
چوق آغلاردى . هر مريد ومبتدى ومرشد، مشاراليهى
كورور كورمز اسير وكرفتار اخلاق وكمالى اولورلردى.
ابتـداء حالنده سفر ايدوب مكۀ مكرمه‌يه عزم راه ايله
مشايخ صوفيه‌نك ملاقيسى وبر سنه قدر او محل مقدسك
مجاور وجليسى اولدى .

§

{ابو القاسم الرازى} قدس الله روحه

اسم عاليلرى ، (جعفر بن احمد بن محمد) در ،
(نيشابور) لى ايدى . چوق ماله مالك ايكن جمله‌سنى بذل
وعطا وعاقبت برمرشد كامل اولوب دنيادن دستكش فراغ
اوله‌رق ارتحال دارعقبا ايلدى .

كندى شيخلرندن بر قاچ ذات ديمشلردركه : « ابو
القاسمده درت نسـنه جمع اولمشيدى كه كيمسـه‌ده يوق
ايدى .» (جمال . مال . سخاوت . زهد وكمال)

هجرتك (٣٧٨) نده تارك لباس حيات ، لابس جامهٔ ممات اولمشدر. قدس سره العزيز .

§

{ابو عبد الله السنجرى} قدس الله سره العزيز

طبقهٔ ثانيه‌دندر. خراسان مشايخنك اولولرندن ايدى. درجهٔ سخاوتى نهايته وارمش ، بذول ، صاحب همت ، اهل مروت ايدى. ديمشدركه : (علامة الاولياء ثلاثة : تواضع عن رفعة وزهد عن قدرة وانصاف عن قوة) يعنى (وليلرك علامتى اوچدر. شونلردركه : رفعتده ايكن تواضع ، قدرتده ايكن دنيادن پرهيز ، قوتى وار ايكن انصاف ايتمك.) وينه بيورمشدركه :

« مريدلر ايچون اك زياده ارزو اولنمسى لازم كلان شى صالحلر ايله صحبت ايتمك ، آنلرك افعال وحركات واخلاق واحوالنه اقتدا ايلمكدر . والله تعالى جل شانه حضرتلرينك دوستلرينك يعنى اعمال صالحه اربابنك ، علما ومشايخ امتك قبرلرينى زيارت ايتمكدر . وياران واخوان وفقرا وصبيانك خدمتلرنده بولنمقدر . »

ذات والاى مرشدانه‌سنه «نيچون صوفيلرك رسمى اوزره خرقه كيمزسيكز؟ ! » ديه سؤال ايدنلره صوفيلك

خرقه ايله دكلدر كلامنه تلميح بيوررلردى .

§

{شيخ حاجى خليفة القسطمونى} قدس سره

مبارك اسمى (عبد الله بن حاجى) در . سجاده نشين ارشاد ايدى . علم ومعرفت اهلى ايدى . خلق وتواضعده زمانك وحيدى، تعبير وقايعده عصرينك ممتاز وفريدى ايدى . منبع لطف واحسان ومائل وجوه حسان ايدى . بنيه‌ده جسيم، حليه‌ده بسيم ايدى . زماننده مرجع اكابر وعلما ومربى فقرا وفضلا ايدى .

حضرت شيخ قدس سره العزيز ، هجرتك (٨٩٤) سنه‌سى شهر جماذى الاخره‌سنده عازم كلستان جنت اولمشدر .

§

{حاجى بكتاش ولى} قدس سره العالى

مشار بالبنان اولانلردن بريده حضرت (بكتاش ولى) در . انقره ولايتنك قير شهرى سنجاغنه مربوط حاجى بكتاش ناحيه‌سنده مدفوندر . صاحب فراست وكرامت ايدى . تربهٔ شريفه ومنيفه‌لرى زيارتكاهدر .

§

{جنید البغدادی} علیه رحمة الهادی

شیخ مشار الیه ، طبقهٔ ثانیه‌دندر . کنیه‌لری (ابو القاسم) در . ذات عالیلرینهٔ (سید الطائفه) عنوانی ویرلمشیدی . (قواریری ، زجاج ، خزاز) نامل‌ریده لقب عالیلری ایدی . مشارالیهك والده‌سی هم صیرجه صاتار ، [انکچون (زجاج) دیرلردی] همده ابریشم ایله منسوج جامه‌لر یاپاردی .

مشارالیهك مولدی (بغداد) اولدیغی حالده عن اصل نهاوندلیدر دینلرده واردر . امام (شافعی) رحمة‌الله تعالی علیه حضرتلرینك الك محترم بر شاکردی ایدی . (سفیان ثوری) حضرتلریله همطریقت ایدی . (سری سقطی) ، (حارث محاسبی) ، (محمد قصاب) کبی مشاهیر اولیاء اللهك مصاحب وانیسی ایدی . مشارالیهمه دخی شاکر دلك ایلمش وفقط منسوب اولدیغی قومك ائمهٔ ساداتندن ومشار بالبنان اولان اهل عرفان وکمالاتندن اولمشیدی . ذات عالیلرینه پك چوق ارباب علم وفضیلتك شرف انتسابی واردر . مشارالیه ، جمله‌سنك آتاسی ومرجع ومقتداسی ایدی .

*
* *

(جنید بغدادی) قدس سره العزیز حضرتلری ، سرور دو جهان ، نبی آخر الزمان ، محبوب مرغوب مستعان علیه صلوات الله الرحمن افندمز حضرتلری رؤیاده کورمک شرفیله مشرف اولمش و مبارک ومعلا و مطهر و مجلا نام علویت و مقدسیت توأم جناب نبوتمابدن «تکلم علی الناس» امر و توصیه رسالتپناهیسنه نائلیتله ده دنیالر دکر شرافت ، قیمتی تقدیر قبول ایتمز بشارتلرله افتخارینی رهین مرتبه دوبالا اولمشیدی .

مشارالیهک بر کون مجلس فضیلت و رشادتلرینه ، فقط اوزرنده خرستیانلق لباسی اولمیه‌رق خرستیان بر جوان کلوب : «یا ایها الشیخ ! رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) بیورمشدرکه : «اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله تعالی» دیدی . جناب (جنید قدس سره العالی) بر ساعت زانو بزمین تفکر اولدقدن وبالاخره باشنی یوقاری قالدیردقدن صکره [ای اوغل ! آرتق دین اسلامه کیر . زیرا شرف اسلامیت ایله مشرف اولمقلغك زمانی بعنایة الله تعالی کلمشدر .] بیوردی . مرقوم جوان، در آن قطع زنار ایله عرض ایمان ایلدی .

مشاراليه حضرتلرندن خارق العـاده كرامتلر ظاهر اولمش ، موهوب من عنـد الله اولان مزيات وفضـائل وكمالاتنـدن ناشى ذات معالى ماهياتى ال اوسـتنده طوتلمشدر . عصرنده بولنان اهالى واعالى وموالى، كافة مفتون كمالى ومجلوب محاسن احوالى اولمشلردى .

*
* *

شيخ اكبر ، (محى الدين عربى) قدس سره العالى حضرتلرى (روح القدس) نام رسالهٔ منيفه‌لرينك مقدمه‌سنده (جنيدى) مشاراليهى بالخاصـهٔ رحمت ومغفرتلرله ياد ايدوك حق عاليسنده‌كى احترامات وتوقيراتنى ووفاتندن طولاييـده تأثرات وهيهاتنى برآوردهٔ لسـان تأسف ايلمشدر .